

ОТГОВОРНОСТИ НА БЪЛГАРИЯ КАТО ВЪНШНА ГРАНИЦА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

доктор Захари БИСЕРОВ,
член на УС на Асоциация на сухопътните войски на България
и Национална асоциация „Сигурност“

Александър АЛЕКСИЕВ,
студент в Нов български университет

Борислав ДИНКОВ,
студент в Нов български университет

Zahari BISEROV, PhD
Board member of the Association of Land Forces of Bulgaria
and the National Association "Security"

Alexander ALEXIEV
Student at New Bulgarian University

Borislav DINKOV
Student at New Bulgarian University

Резюме: Разглеждайки отговорностите на България като външна граница на ЕС, първо трябва да зададем въпроса: Успява ли България да опази собствената си граница? Защото отговорността, която носи пред съюза е не по-малка от тази, която носи пред себе си и своя народ. Събитията от последните няколко месеца, показват нагледно положението, в което се намира България. Българската граница, респективно границата на ЕС, е в невъзможност да спре мигрантските потоци. Оторизираната служба ГД „Гранична полиция“ показва безсилие, липса на капацитет и професионализъм. Наложил се армията да се притече на помощ, което не означава, че по начина по който е организирана защитата на границата мигрантите ще бъдат спрени. Оказа се, че поредната служба на МВР има парадни но не и необходимите способности. Фактът, че са сформирани доброволни отряди в регионите около „браздата“, говори достатъчно.

Ключови думи: Европейски съюз, Европейска комисия, ГД „Гранична полиция“, мигранти, каналджии, граница, гранична зона.

Summary: Considering the responsibilities of Bulgaria as an EU external border we must first ask the question: Does Bulgaria succeed to protect its own borders? Because its responsibility to the Union is not less than that which brings to itself and its people. The events of the past few months have shown clearly the position in which Bulgaria is situated. Bulgarian border, respectively EU border is unable to stop migration flows. Authorized Service Directorate "Border Police" shows weakness, lack of capacity and professionalism. The army had to come to the aid, which does not mean that the way the border protection was organized would stop the migrants. It turned out that another service the Ministry of Interior

has parade but not required capabilities. The fact that they have formed voluntary squads in the regions around the "groove", says it all.

Keywords: European Union, European Commission, Directorate "Border Police", migrants, smugglers, border, border area.

Въведение

България е член на Европейския съюз от 2007 г., като се явява и външна негова граница, свързваща Европа с Близкия изток и Азия. Изказвания на политиците, че пазим границата като Шенгенска такава, не кореспондира с реалността. От началото на 2014 г. България е подложена на тежка мигрантска атака, безброй чужди граждани нахлуха през неохраняваните граници на страната ни, поемайки към Европа. Границата ни се оказа вход, през който лесно се озоваваш на територията на Европа. Стана нормално явление големи бежански групи да бъдат откривани навсякъде на територията на България, като се стигна и до редица инциденти. Появи се нова професия-каналджия. За сравнение с епизодично заловените по един каналджия тук и там на територията на България, в съседна Сърбия през м. май, 2016 г. изправят на съд шестима каналджии на бежанци през западната ни граница. Двама от подсъдимите са българи - софиянец и кюстендилец, с роднини в Сърбия. Всички те са задържани по време на полицейска операция на сръбските служби през май 2015 год. Тогава в ареста попаднали 15 каналджии, превеждали бежанци от Сирия, Ирак и Пакистан през българо-сръбската граница. Сред задържаните са двама 20-годишни младежи, а най-възрастният е на 54 г., уточняват сръбски медии. Разследващите установили, че само в този случай арестуваните каналджии са превели над 200 бежанци и имигранти, а мизата им била до 1000 евро на човек. На фона на всичко това изказванията на политиците, че границата се пази добре звучат странно. Сякаш, за да се затвърди абсурда и неадекватността в ситуацията. Защото, ако казаното беше така, граждански формирования нямаше да се натъкват непрекъснато на мигранти и нямаше да се организират с цел противодействие на трафика на хора. Акцентът, както при други случаи когато държавата отсъства, се пренесе върху законността на действията на доброволните отряди. Бихме попитали законно ли е държава членка на НАТО и ЕС, даже и външна граница на съюза, да остави границите на държавата и съюза по начин най-малко възпрепятстващ нахлуване на мигрантски потоци. Ясно е, че озовавайки се на територията на България, респективно в ЕС, чужди граждани без документи, пресекли границата на нерегламентирани места са нарушили българското и европейското законодателства. Изводът от фактите, за съжаление не е добър-България не успява ефективно да опази своята територия и територията на ЕС. Създава се усещането, че има някакъв сценарий, в който опазването на границите не е основна задача.

Ефективен ли е контролът по границата?

Според чл. 87. От Правилника за прилагане на Закона за МВР, лицата преминаващи през държавната граница на Република България, подлежат на гранични проверки в съответствие с Регламент (ЕО) № 562/2006 г. на Европейския парламент и на Съвета от 15 март 2006 г. за създаване на Кодекс на Общността за режима на

движение на лица през границите /Кодекс на шенгенските граници/. Този регламент развива множество актове, включително разпоредби на Шенгенската конвенция, свързани с контрола по външните и вътрешните граници. На територията на Република България оторизираната служба, отговаряща за граничния контрол е ГД „Гранична полиция“ на МВР. В чл. 82. ал. 1. от ППЗМВР е разписано, че: „Главна дирекция "Гранична полиция" (ГДГП) е национална специализирана охранителна и оперативно-издирвателна структура на МВР за граничен контрол, охрана на държавната граница, контрол за спазването на граничния режим и дейност по превенция, предотвратяване, пресичане, разкриване и разследване на престъпления, свързани с незаконна миграция и трафик на хора, която осъществява своите функции в граничната зона, в зоните на граничните контролно-пропускателни пунктове, международните летища и пристанища, вътрешните морски води, териториалното море, прилежащата зона, континенталния шелф, българската част на река Дунав, другите гранични реки и водоеми.“ Интересно е да се запознаем къде се извършва основната дейност по опазване на българската, респективно европейската граница. Според чл. 96. ал.1. „граничният контрол се състои от *гранични проверки и наблюдение на границата* и се извършва в зоните на ГКПП и в граничната зона.

Гранична зона е територия с дълбочина 30 км, която на сухоземната граница се определя от линията на държавната граница, а на морската и речната граница - от линията на брега, и в която ГДГП осъществява правомощията си по охрана на държавната граница и граничен контрол“.

От посоченото по-горе става ясно, че контролът е съсредоточен на ГКПП, където има необходимата сградна, техническа и транспортна инфраструктура. За съжаление мигрантските потоци „неволно“ пропускат да преминават през ГКПП и атакувайки „граничната зона“ на „указани“ места биват поемани от каналджии и доставяни до следваща граница или направо в градове на Западна Европа. Във връзка с нерегламентираният начин на превоз се стигна до човешки трагедии и смъртни случаи. На територията на София и други градове при полицейски операции по някога задържаха стотици мигранти. Освен организиране на транспорт и канали за преминаване, организирани престъпни групи започнаха производство на европейски документи-български паспорти с които срещу подходяща сума се снабдяват чужденците. С оглед усложняване на обстановката от натрупване на големи групи бежанци на територията на съседни страни и констатираната невъзможност за справяне с мигрантската вълна, правителството на България реши на границата да бъдат дислоциран ограничен контингент от кадрови войници. Възникна спор дали войниците ще бъдат с лично оръжие и имат ли право да го употребяват при нужда. Границата, на която се придава най-голяма значимост е българо-турската. Но реално погледнато и Сърбия и Македония не са в ЕС. Така че, ако говорим за България като за външна граница, не трябва да се ограничаваме само с турската.

Акцентът в момента е и трябва да е върху българо-турската граница, тъй като от там преминава основния поток бежанци, като не забравяме, че на територията на Турция има бежански лагери с близо 2 милиона обитатели. Именно тази колосална цифра послужи за своеобразен рекет от турска страна към ЕС, в следствие на което беше сключена срамната сделка-пари срещу сигурност. Само, че заплахата остава в

сила докато на турска територия има бежанци, желаещи да стигнат в Европа. Удържането на бежанската вълна е едно от нещата, за които България трябва да е подготвена. На този етап, обстановката в Гърция въпреки, че бежанците там са под контрол, може да се окаже бомба със закъснител. Докато Турция задържа на своя територия прииждащи бежанци и на българо-турската граница е сравнително безопасно, в Гърция и Македония бежанците от няколко месеца се натрупват и концентрират в лагери. Посоченото по-горе се явява в контекста и по време, когато в световен и европейски план средата на сигурност се усложнява от ескалираща надпреварата във въоръжаването, настъпват изменения във световния климат, има огромен контраст между богати и бедни страни, налице е възход на терористични движения, обедняват огромни групи хора, не се отчитат и не се вземат мерки на ниво държава и на ниво Европейски съюз. Тук отговорността на България като външна граница нараства и нито българският народ, нито ЕС ще приеме оправдания от рода на „няма пари“, „бежанците са много“, „нямахме време“ и какво ли още не.

Поведението на Германия и ЕС

Ясно е, че не България забърка историята с бежанците. Геополитически интереси далече от нашата страна са в основата на бежанската криза. Тези интереси прозират и в поведението на канцлера на Германия, когато покани с отворени обятия безброй бежанци. Нима канцлерът Меркел не знае какво прави? Ако го правеше като канцлер на България би изглеждало малко по-приемливо. Да се държиш по този самоубийствен начин и да натовариш собствената си държава със социални разходи в милиардно измерение не е нормално. Ясно е, че са налице зависимости и процеси които поставят пред нас като страна-членка на ЕС редица въпроси. Нека зададем някои от тях:

- Как стана така, че проблемът с бежанците се появи почти неочаквано за държавите от ЕС?

- Нима процесите на формиране на големи бежански маси и трасета за придвижване от Северна Африка към Европа са невидими?

- Защо ЕС не обяви тревога при положение, че мигрантският поток явно е насочен към сърцето на Европа?

- Защо европейските държави не поискаха помощ от НАТО и не блокираха крайбрежието на страните, от където организирано тръгнаха потоците?

- Защо на България не бе наредено и не бе оказана помощ за тотална блокада на границата с Турция?

Темата за отговорността на България, като външна граница на ЕС е сериозна, но наред с отговорността на България, такава има и Европейска комисия, която като наднационален субект трябва да отчита тенденциите и да анализира и предвижда събитията в средата на сигурност. Учудваща е „смелостта и доверието“, с което ЕК оставя в ръцете на най-бедната държава в ЕС грижата за сухоземната граница на Европа срещу прииждащите „армии“от бежанци. Състоянието на региона в който се намираме от гледна точка на геополитиката изисква трезва преценка на регионалните и глобалните субекти на сигурност. Разместването на пластове в геополитиката води до разместване на интересите на големите играчи. Историята сочи, че в такива случаи процесите които следват са за сметка и в ущърб на по-слабите. От 2011г. светът в

Близкия изток и Северна Африка е различен. Процесите, които бяха инициирани, пряко и косвено рефлектират върху европейския континент като цяло. Войната в Сирия и създаването на ИДИЛ¹ допълнително усложниха ситуацията.

От 2014 г. Европа е залята от бежанци. За няколко месеца бежанските лагери в пограничните членки на ЕС се напълниха. Германия покани и отвори границите си за бежанците от Сирия и това доведе до създаването на канал през Гърция, Македония, Сърбия, Хърватия, Словения, Австрия и Германия. След няколко брутални атентата в Европа и масови размирици, ЕС преустанови политиката на „отворените обятия за всякакви бежанци“ и започна преговори с Турция за задържането им. Това поставя в реален риск България, тъй като съсредоточените маси от бежанци в Турция и Гърция в един момент „демократично„ може да бъдат освободени. Евентуалната рискова ситуация ще изисква управление с достатъчен материален и човешки ресурс. Ясно е, че България има минимален ресурс за защита на границата от продължаваща масирана инвазия. В същото време не се наблюдава особена загриженост от Европейският съюз във време на преселение на народите, да се помогне с подкрепа, сили и средства за защита на външната за съюза граница. Странна „стеснителност“ се наблюдава от страна на правителството на България, което трябва денонощно да иска средства от ЕС и да укрепва граница и структури.

Какво е бъдещето?

В края на април в Москва се проведе Петата Московска конференция по въпросите на международната сигурност, организирана от Министерството на отбраната на Руската федерация. Участваха със свои представители над 80 държави. Този форум събира експерти в областта на сигурността и отбраната, министри и представители на военните ведомства на различни държави, ръководители на международни организации като ООН, ОССЕ, Международния комитет на Червения кръст и др. Германският експерт по въпросите на сигурността и отбраната, Александър Рар², даде висока оценка на министрите на отбраната на редица страни, които направиха конструктивни изказвания. Той подкрепи позицията на Русия, че не приема всички въпроси на сигурността в света да се решават само от САЩ, НАТО или ЕС. Експертът направи следните предложения:

- Трябва да се повиши ролята на ОССЕ и да се създаде Съвет за сигурност на Европа;
- Има нужда да се изгради общо пространство от Лисабон до Владивосток -ЕС плюс Евразийския съюз. ЕС трябва да получи статут на наблюдател в ШОС;
- Трябва да се постигне примирие между Русия, Полша и Прибалтика. Проблемите на Полша и Прибалтика не трябва да се прехвърлят върху отношенията между ЕС и Русия;
- Издигане на междудържавно ниво на диалога за ценностите между ЕС и Русия. Необходим е нов подход на ЕС към исляма;

¹ „Ислямска държава в Ирак и Леванта“

² Александър Рар е член на Съвета за външна политика на Германия.

•Има нужда от европейска политика по разоръжаването. Американското ядрено оръжие от територията на Германия трябва да се премахне.

По така направените предложения от господин А. Рар може да се развие отделен доклад за всяко от тях. В края на своето изказване експертът постави фундаментален въпрос: „Ще има ли накрая *Континентална Европа*?”³ Според нас въпросът на господин Рар в концентриран вид посочва пътя и дава рецептата за бъдещето на Европейският съюз. От гледна точка на геополитиката процесите никога не спират, а годините са просто средство за измерване.

Заключение

Разглеждайки отговорностите на България като външна граница на Европейския съюз, първо трябва да зададем въпроса: Успяват ли българските институции да опазят собствената си граница? Защото отговорността, която носят пред ЕС е не по-малка от тази, която носят пред своя народ. Събитията от последните няколко месеца, показват нагледно положението, в което се намира България. Фактът, че населението се самоорганизира в доброволни отряди в регионите около „браздата“, говори предостатъчно. Отрядите не просто бродят из горите, а се натъкват и залавят бежанци. Оказва се, че опасността е реална и е тук. Това вече е обезпокоително. Поведението на институциите, оторизирани с опазване на границата е меко казано странно. Те не вършат своята работа и се опитват да подменят съдържанието на проблема. А проблем има. Когато институциите в една държава не работят за благото на хората и просперитета на държавата проблемите са предстоящи. И за гражданите и за държавата. Може би не днес и не утре, но проблемите предстоят.

Използвана литература:

1. Правилник за прилагане на закона за МВР.
2. Регламент (ЕО) № 562/2006 на Европейския парламент и на Съвета от 15 март 2006 г. за създаване на Кодекс на Общността за режима на движение на лица през границите (Кодекс на шенгенските граници).

³ Наше тълкуване е, че вероятно А. Рар под „континентална Европа“ има в предвид „континентален съюз Русия-Германия“, което е отбелязано като основна опасност за англосаксонския свят в трудовете на геополитиците Халфорд Макиндер/англичанин/ и адмирал Алфред Махеан/американец/.